LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO

2026-06-03 Nr. 429-187
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja su draudiku sudarė būsto draudimo sutartį, kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067[1] (toliau – Taisyklės) pagrindu ir draudimo variantu „Maksimalus“ buvo apdraustas gyvenamasis namas ir namų turtas, esantys adresu: (duomenys neskelbtini) (toliau – draudimo sutartis). Draudimo laikotarpis – nuo 2025 m. lapkričio 24 d. iki 2026 m. lapkričio 23 d.

2025 m. gruodžio 25 d. pareiškėja draudikui pateikė pranešimą apie apdraustam turtui padarytą žalą: „Susidarius kondensatui prabėgo vanduo pro gartraukio „kaminą“. Sušlapo įtempiamos lubos ir sugedo vienas šviestuvas. Kad permontuoti naujas lubas, reikalinga virtuvės baldų išmontavimas kartu su šaldytuvo išmontavimu“ (toliau – Įvykis). Pareiškėja draudikui pateikė Įvykio vietos nuotraukas.

2026 m. sausio 7 d. pareiškėja, atsižvelgdama į draudiko prašymą, pateikė papildomas nuotraukas, reikalingas detalesniam žalos aplinkybių ir žalos apimties vertinimui.

2026 m. sausio 16 d. draudikas, įvertinęs visą gautą informaciją, raštu pranešė pareiškėjai, kad Įvykis laikytinas nedraudžiamuoju, nes nenustatyta jokio staigaus ir netikėto išorinio poveikio, Įvykis kilo dėl ilgalaikio kondensato kaupimosi bei statybos klaidų, broko. Draudikas nustatė, kad ant virtuvės gartraukio ortakio išorės susidaręs kondensatas dėl netinkamai sumontuoto ir neizoliuoto ortakio nutekėjo žemyn ant įtempiamų virtuvės lubų. Dėl to Įvykis neatitinka jokio draudžiamojo įvykio apibrėžimo, priešingai – atitinka nedraudžiamųjų įvykių aplinkybes.

2026 m. sausio 18 d. pareiškėja draudikui pateikė pretenziją, nurodydama, kad nesutinka su priimtu sprendimu. Pareiškėja pažymėjo, kad žala atsirado staiga ir netikėtai – palėpėje ant gartraukio ortakio susidaręs kondensatas konkrečiu momentu pratekėjo, dėl to vienu metu buvo sugadintos įtempiamos virtuvės lubos ir šviestuvas. Iki įvykio nebuvo jokių drėgmės, varvėjimo ar kitų požymių, leidžiančių numatyti žalos atsiradimą. Pareiškėjos nuomone, jos pasirinktas „visų rizikų“ draudimo variantas privalo dengti tokius nenumatytus nuostolius, kurie nėra susiję su nusidėvėjimu. Pareiškėja taip pat nurodė, kad draudiko sprendime nėra pateikta jokio statybos ekspertinio akto, techninės išvados ar nurodytos konkrečios statybos techninio reglamento normos, kuri būtų pažeista. Vien abstrakti prielaida apie „netinkamą izoliaciją“ negali būti laikoma pakankamu pagrindu pripažinti žalą statybos broko pasekme.

2026 m. sausio 21 d. draudikas, atsižvelgęs į pareiškėjos pretenziją, atliko Įvykio vietos apžiūrą. Draudiko įgaliotas atstovas surašė Turto sunaikinimo, sugadinimo aktą (toliau – turto sugadinimo aktas) bei padarė Įvykio vietos nuotraukas.

2026 m. sausio 26 d. draudikas pareiškėjai pateikė išsamų atsakymą į pretenziją, nurodydamas, kad virtuvės-svetainės lubų apliejimo priežastis – ant stogo vidinės dalies susikaupusio kondensato nutekėjimas žemyn, todėl pagrindo keisti sprendimą nenustatyta.

Draudikui pareiškėjos pretenzijos netenkinus, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėja kėlė reikalavimą įpareigoti draudiką: 1) Įvykį

[1] 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjai 1 280 Eur draudimo išmoką už lubų, šviestuvo keitimą, elektriko darbą bei ortakio mazgo izoliavimą; 2) sumokėti 6 procentų metines palūkanas nuo Įvykio dienos iki faktinio draudimo išmokos išmokėjimo; 3) atlyginti 300 Eur neturtinę žalą . Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja Lietuvos bankui nepateikė jokių įrodymų ar paaiškinimų, pagrindžiančių prašomą atlyginti žalos apdraustam turtui sumą ir neturtinės žalos dydį.

Pareiškėja laikėsi pozicijos, kad Įvykis buvo staigus ir netikėtas, o draudikas neįrodė ilgalaikio kondensato kaupimosi ar statybos klaidų, broko fakto.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Jame draudikas pakartojo atsakyme į pareiškėjos pretenziją išdėstytus argumentus ir aplinkybes bei prašė pareiškėjos reikalavimą laikyti nepagrįstu.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti draudimo sutartyje įtvirtintas draudžiamųjų ir nedraudžiamųjų įvykių sąlygas bei administruojant žalą užfiksuotas Įvykio aplinkybes ir nustatyti: 1) ar draudikas pagrįstai atsisakė Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti žalą turtui atlyginančią draudimo išmoką; 2) ar draudikui kyla pareiga pareiškėjai sumokėti 6 procentų metines palūkanas; 3) ar draudikui kyla pareiga pareiškėjai sumokėti 300 Eur kompensaciją, atlyginančią pareiškėjos nurodomą neturtinę žalą.

1. Dėl pareiškėjos draudikui keliamo reikalavimo Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti 1 280 Eur draudimo išmoką už lubų, šviestuvo keitimą, elektriko darbą bei ortakio mazgo izoliavimą

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį). CK 6.38 straipsnyje įtvirtinti prievolių vykdymo principai įpareigoja sutarties šalis savo prievoles vykdyti sąžiningai, tinkamai, pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nėra – vadovaujantis protingumo kriterijais. Be to, kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperuotis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose[2].

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos

[2] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

laipsnį[3].

Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktu, draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitariusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką[4]. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu, kai nėra nedraudžiamojo įvykio sąlygų (CK 6.987 straipsnis)[5].

Nagrinėjamu atveju gyvenamasis namas ir jame esantis turtas apdrausti plačiausios apsaugos draudimo variantu „Maksimalus". Remiantis Taisyklių A IV dalies 1 punktu, apdrausto turto draudimo apsauga apima šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, kurie staiga ir netikėtai sukeliami arba įvyksta dėl šiame skyriuje išvardytų rizikų, jeigu jos numatytos draudimo sutartyje.

Taisyklių A IV dalies 1.2 papunktyje numatyta vandens rizika, pagal kurią vienas iš vandens rizikos draudžiamųjų įvykių - šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos, vėdinimo ar oro kondicionavimo sistemos avarija, kuri apibrėžiama kaip staigus ir netikėtas vandens (nuotekų, garų) išsiveržimas ne pagal paskirtį dėl sprogimo, užsikimšimo ar užšalimo iš apdraustose patalpose esančių stacionariai sumontuotų atitekamųjų ar nutekamųjų aprūpinimo vandeniu sistemos vamzdžių, kitų su vamzdžių sistema stacionariai sujungtų vandentiekio, kanalizacijos, šildymo vandeniu ar garu renginių, automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos, vėdinimo ar oro kondicionavimo sistemų; staigus ir netikėtas vandens išsiveržimas iš kitų su vamzdžių sistema susijusių įrenginių (skalbyklių, indaplovių, akvariumų ir kt. įrenginių) ir akvariumų, nesusijusių su vamzdžių sistema (Taisyklių A IV dalies 1.2 papunkčio a dalis).

Be neatlyginamų nuostolių, įvardytų Taisyklių A IV dalies 1 punkto antrame stulpelyje, Taisyklėse įtvirtinti ir bendrieji nedraudžiamieji įvykiai, kai draudimo išmoka nemokama, jeigu apdraustas turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas nurodytomis aplinkybėmis. Nuostoliai, be kita ko, neatlyginami šiais atvejais: dėl tęstinio, ilgalaikio ir (ar) nuolatinio (ne staigaus ir netikėto) įvykio ar proceso (Taisyklių A IV dalies 4.1 papunktis); dėl neišvengiamų natūralių procesų (korozijos, puvimo, pelėsio, kondensato, saulės poveikio, šalčio, natūralaus nusidėvėjimo ir pan.) ir savaiminių pastatų apdailos skilimų, išskyrus atvejus, kai dėl jų įvyko draudimo sutartyje įvardytas draudžiamasis įvykis ir buvo sunaikintas (sugadintas) kitas turtas (nuostoliai atlyginami tik dėl žalos kitam apdraustam turtui) (Taisyklių A IV dalies 4.2 papunktis); dėl apdrausto turto konstrukcijų suirimo, irimo, kritimo, skilimo, užteršimo ar kitų apdrausto turto defektų, atsiradusių dėl projektavimo ar statybos klaidų ir broko (Taisyklių A IV dalies 4.4.3 papunktis).

Pagal Taisykles, projektavimo klaidos – tai statinio projektuotojo padaryti techninių statybos reglamentų reikalavimų pažeidimai statinio projekto (techninio ir (arba) darbo projekto) sprendiniuose. Statybos klaidos ir brokas – bet kokie nukrypimai nuo statinio (jo dalies) projektavimo techninių sąlygų, jo projekto, techninių statybos reglamentų, statybos taisyklių, standartų, metodinių nurodymų ar rekomendacijų, kai dėl šių nukrypimų pasikeičia statinio (jo dalies) atsparumas, ilgaamžiškumas, eksploatacinės ar funkcinės savybės, pakinta ekonomiškai pagrįsta statinio (jo dalies) naudojimo trukmė, estetinė išvaizda (Taisyklių A IV dalies 4.4.3 papunktis).

Taisyklėse papildomai nurodyta, kad žala, atsiradusi apdraustam turtui dėl natūralaus pastatų ar pastato dalių sėdimo, plėtimosi, skilimo, nulemtų įprastinių fizikinių reiškinių (pašalo, kaitros, ultravioletinės spinduliuotės ir pan.) ir natūralaus pastato dėvėjimosi, taip pat neatlyginama (Taisyklių A IV dalies 4.12 papunktis).

Taigi, draudimo sutartimi draudikas įsipareigojo atlyginti apdrausto turto nuostolius, kuriuos sukėlė staiga ir netikėtai pasireiškusi vandens, kaip apibrėžta Taisyklių A IV dalies 1.2 papunkčio a dalyje, rizika. Kita vertus, draudikas neįsipareigojo atlyginti nuostolių, kurie

[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.
[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.
[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

apdraustam turtui atsirado dėl tęstinių ar ilgalaikių procesų, neišvengiamų natūralių procesų ir nusidėvėjimo, natūralaus pastato ar jo dalių sėdimo, plėtimosi ar skilimo, taip pat dėl turto defektų, kilusių dėl statybos klaidų ir (arba) broko.

Draudikas savo sprendimą pripažinti Įvykį nedraudžiamuoju grindžia būtent A IV dalies 1 punkte įtvirtintomis draudžiamojo įvykio sąlygomis ir 4 punkte įtvirtintomis bendrųjų nedraudžiamųjų įvykių sąlygomis, nustatęs, kad Įvykis neatitinka draudžiamojo įvykio sąlygų, bet atvirkščiai – atitinka bent vieną iš pirmiau išvardintų Taisyklių A IV dalies 4 punkte nurodytų nedraudžiamųjų įvykių sąlygų.

Pagal Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalį, draudikas neturi teisės: 1) išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo; 2) atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos. Todėl, remiantis nurodytų teisės aktų nuostatomis ir vadovaujantis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta draudiko įrodinėjimo pareiga, darytina išvada, kad draudikas privalo įrodyti įstatymus ir draudimo sutarties sąlygas atitinkantį atsisakymo mokėti draudimo išmoką pagrindą.

Draudiko įgaliotas atstovas Įvykio vietos apžiūros metu nustatė, kad dėl palėpėje susidariusio kondensato buvo aplietos pirmo aukšto virtuvės-svetainės įtempiamos lubos bei sugedo šviestuvas, kondensatas susiformavo ant stogo vidinės dalies. Duomenų apie vandentiekio ar kanalizacijos tinklų avariją nėra nustatyta. Draudikas, siekdamas pagrįsti šias aplinkybes, Lietuvos bankui pateikė draudiko įgalioto atstovo parengtą turto sugadinimo aktą, kuriame nurodytos šios aplinkybės ir kurį pareiškėja patvirtino savo parašu.

Draudiko įgaliotas atstovas, atlikdamas Įvykio vietos apžiūrą, be kita ko, naudojo termovizorių, juo užfiksuoti ant paviršių išlikę išsiliejusio kondensato pėdsakai, o tai patvirtina, kad kondensatas kaupėsi ir tekėjo tam tikrą laikotarpį, procesas buvo tęstinis ir ilgalaikis.

Draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą, Lietuvos bankui pateikė papildomus duomenis, tarp jų – draudiko eksperto parengtą „Ekspertinę išvadą žaloje Nr. 4803433" (toliau – Ekspertinė išvada).

Ekspertinėje išvadoje nurodyta, kad, remiantis Įvykio vietos apžiūros aktu, nuotraukomis ir termovizinio tyrimo duomenimis, nustatyta, kad virtuvės-svetainės lubų apliejimo priežastis yra palėpėje susidaręs kondensatas, kuris nuo stogo vidinio paviršiaus nutekėjo žemyn. Termovizinis tyrimas patvirtino šilto ir drėgno oro patekimą iš gyvenamųjų patalpų į palėpę per palėpės dureles, taip pat nustatė temperatūrines sąlygas, palankias rasos taškui susidaryti ant stogo vidinio paviršiaus. Ekspertinėje išvadoje nustatyta: „palėpėje vyraujanti oro temperatūra yra žemesnė nei į ją patenkančio gyvenamųjų patalpų oro temperatūra, todėl šiltas ir drėgnas oras, patekęs į palėpę ir kontaktuodamas su atšalusiais stogo konstrukcijų paviršiais, atvėsta iki rasos taško temperatūros. Tokiomis sąlygomis, kai paviršiaus temperatūra yra žemesnė už oro rasos taško temperatūrą, ant stogo vidinio paviršiaus ir kitų konstrukcinių elementų susidaro kondensatas."

Eksperto teigimu, Įvykio vietos nuotraukose užfiksuota, kad „ortakio praėjimo per perdangą mazgas įrengtas netinkamai: praėjimo vieta nesuformuota kaip vientisas ir sandarus mazgas, matomas atsitiktinis užpildymas / izoliacijos fragmentai. Toks sprendinys neatitinka STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas" 43.18 punkto, pagal kurį tranzitinių ortakių ir sienų, perdangų, pertvarų susikirtimo vietas būtina užpildyti statybos produktais, nesumažinant kertamos konstrukcijos normuojamo atsparumo ugniai." Taigi, Ekspertinėje išvadoje konstatuota, kad gartraukio ortakio įrengimas neatitinka minėto Statybos techninio reglamento"[6] reikalavimų.

Draudiko ekspertas taip pat pažymėjo: „<...> kondensato susidarymas yra laipsniškas fizikinis procesas, kuriam būtinas temperatūrų skirtumas, drėgmės kaupimasis ir laiko tarpas. Dėl šios priežasties kondensatas nesusidaro staiga vienkartinio įvykio metu, o kaupiasi palaipsniui, esant pasikartojančioms mikroklimatinėms sąlygoms. Taigi, nustatytas vandens nutekėjimas žemyn į gyvenamąsias patalpas yra tęstinio drėgmės ir kondensato kaupimosi palėpėje rezultatas."

Ekspertinėje išvadoje patvirtinta, jog Įvykio vietoje nenustatyta jokių vandentiekio, šildymo, nuotekų ar kitų inžinerinių sistemų avarijos požymių, taip pat nenustatyta jokio kito staigaus ir netikėto įvykio požymių.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja laikosi pozicijos, kad Įvykis įvyko ir žala atsirado

[6] Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. D1-289.

staiga ir netikėtai, tačiau sutiktina su draudiko argumentu, kad draudikas, vertindamas žalą, jos pobūdį bei žalos atsiradimo aplinkybes, vertina ne kondensato vandens nutekėjimo pastebėjimo momentą, bet ir objektyvias žalos atsiradimo priežastis ir jos pobūdį. Draudimo apsaugos prasme staigus ir netikėtas įvykis siejamas su išoriniu, neprognozuojamu, momentiniu poveikiu (pvz., vamzdžio trūkimu, avariniu sistemos gedimu), o ne su natūralių, laipsniškų reiškinių rezultatu.

Pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, taip pat jei eksperto išvada neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Eksperto išvada laikoma pagrįsta, jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.[7]

Įvertinus draudiko pasitelkto specialių žinių turinčio eksperto nuomonę bei kitus surinktus duomenis ir įrodymus, pagrindo nesivadovauti draudiko pateiktos Ekspertinės išvados duomenimis nenustatyta. Ekspertiniai duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, išvados neprieštarauja nustatytoms faktinėms aplinkybėms.

Pažymėtina, jog civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema spręstina remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja nei pretenzijoje draudikui, nei kreipimesi į Lietuvos banką neginčijo aplinkybės, kad žala atsirado dėl kondensato, be to, pareiškėja neteikė jokių objektyvių duomenų, patvirtinančių, kad Įvykis galėjo įvykti dėl konkretaus staigaus ir netikėto įvykio poveikio. Be kita ko, pareiškėja neteikė jokių įrodymų ir neįrodinėjo gartraukio ir jo ortakio įrengimo darbų kokybės, atitikties įrengimo reikalavimams ar kitų aplinkybių.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus duomenis, nėra pagrindo nesutikti, kad draudiko pateikti paaiškinimai, draudiko įgalioto atstovo turto sunaikinimo akte nurodytos ir pareiškėjos parašu patvirtintos aplinkybės, termovizoriaus duomenys, Įvykio vietos nuotraukos ir Ekspertinė išvada patvirtina draudiko padarytą išvadą, kad Įvykis neįvyko dėl staiga ir netikėtai pasireiškusios apdraustos rizikos, numatytos draudimo sutartyje, bet atitiko nedraudžiamojo įvykio sąlygas.

Pareiškėja kreipimesi į Lietuvos banką nurodo aplinkybę, jog per 5 gartraukio eksploatavimo metus tokia situacija nė karto nepasireiškė. Vertinant šiuos pareiškėjos argumentus, sutiktina su draudiku, kad vien tai, jog iki Įvykio nebuvo pastebėta ir kreiptasi dėl jokių kondensato pratekėjimo problemų, niekaip neįrodo, kad kondensatas negalėjo kauptis anksčiau eksploauojant gartraukį.

Nustačius, kad Įvykis neatitinka nė vienos Taisyklėse nustatytos draudžiamojo įvykio sąlygos ir atitinka bendrųjų nedraudžiamųjų įvykių sąlygas, darytina išvada, jog draudikui nekyla pareiga atlyginti elektros kabeliui atsiradusios žalos. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos apdraustam turtui dėl Įvykio padarytą žalą.

2. Dėl pareiškėjos draudikui keliamo reikalavimo sumokėti 6 procentų metines palūkanas pagrįstumo

Kreipimesi pareiškėja reikalavo įpareigoti draudiką pareiškėjai sumokėti 6 procentų metines palūkanas nuo Įvykio dienos, tačiau niekaip nepagrindė šio reiškiamo reikalavimo.

Pažymėtina, kad reikalavimai, kurių nėra pagrindo tenkinti netenkinant pagrindinių reikalavimų, laikomi išvestiniais.[8] Nagrinėjamu atveju reikalavimas dėl procesinių palūkanų laikytinas išvestiniu, kylančiu iš pagrindinio pareiškėjos reikalavimo Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.[9] Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjos reikalavimas

[7] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015.
[8] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-35-823/2021.
[9] Išvestiniu reikalavimu gali būti pripažintas tiek reikalavimas, kuris negali būti savarankiško ieškinio dalyku, tiek reikalavimas, pagal savo pobūdį galintis būti savarankiško ieškinio dalyku, tačiau, vertinant jį konkrečioje byloje pareikštų

mokėti žalą turtui atlyginančią draudimo išmoką buvo atmestas, nėra teisinio pagrindo tenkinti ir išvestinio pareiškėjos reikalavimo dėl procesinių palūkanų.

Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, pareiškėjos reikalavimas yra atmestinas kaip nepagrįstas.

3. Dėl pareiškėjos draudikui keliamo reikalavimo atlyginti 300 Eur dydžio neturtinę žalą pagrįstumo

CK 6.250 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais. To paties straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta, kad neturtinė žala atlyginama tik įstatymų nustatytais atvejais. Neturtinė žala atlyginama visais atvejais, kai ji padaryta dėl nusikaltimo, asmens sveikatai ar dėl asmens gyvybės atėmimo bei kitais įstatymų nustatytais atvejais.

Teismų praktikoje pripažįstama, kad neturtinės žalos atlyginimas yra *civilinės atsakomybės forma*, todėl neturtinei žalai priteisti būtina nustatyti visas civilinės atsakomybės sąlygas (neteisėtus veiksmus, priežastinį ryšį, kaltę bei žalą)[10].

Kreipimesi į Lietuvos banką nurodoma, kad pareiškėja, kaip draudėja, patyrė stresą ir neturtinę žalą dėl iš draudimo sutarties kylančių draudiko pareigų netinkamo vykdymo. Vis dėlto, kaip minėta, Lietuvos bankui įvertinus draudiko atliktą Įvykio žalos administravimą, buvo padaryta išvada, jog draudikas tinkamai tyrė ir vertino Įvykį. Jokių neteisėtų draudiko veiksmų pareiškėjos atžvilgiu, taip pat įrodymų apie pareiškėjai draudiko realiai sukeltą neturtinę žalą nenustatyta.

Nenustačius būtinų civilinės atsakomybės sąlygų viseto, pareiškėjos reikalavimas dėl neturtinės žalos atlyginimo yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą.[11]

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis

---

reikalavimų visumos kontekste, neatsiejamai susietas su pagrindiniu reikalavimu, t. y. pagrindas jį tenkinti, atsižvelgiant į konkrečioje byloje pareikšto ieškinio dalyką ir pagrindą, atsiranda tik tada, jei yra tenkinamas pagrindinis ieškinio reikalavimas. Pagrindas konkretaus ieškinio reikalavimus kvalifikuoti kaip „pagrindinį" ir „išvestinį" yra šių reikalavimų tarpusavio ryšys, pagal kurį „pagrindinio" reikalavimo patenkinimas tampa „išvestinio" reikalavimo tenkinimo faktiniu pagrindu.

[10] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. birželio 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-394/2006.

[11] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.